

AFGØRELSER

RÅDETS AFGØRELSE (EU) 2022/2296

af 21. november 2022

om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 148, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽²⁾,

efter høring af Regionsudvalget,

under henvisning til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Medlemsstaterne og Unionen skal arbejde hen imod udviklingen af en samordnet strategi for beskæftigelse og særligt for fremme af en velkvalificeret, veluddannet og smidig arbejdsstyrke samt arbejdsmarkeder, der er fremtidsorienterede og reagerer på økonomiske forandringer, med henblik på at nå de mål om fuld beskæftigelse og fremskridt på det sociale område, afbalanceret vækst, et højt niveau for beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten, der er fastsat i artikel 3 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU). Medlemsstaterne skal betragte beskæftigelsesfremme som et spørgsmål af fælles interesse og samordne deres indsats i den henseende i Rådet under hensyntagen til national praksis, for så vidt angår arbejdsmarkedets parter ansvar.
- (2) Unionen skal bekæmpe social udstødelse og forskelsbehandling og fremme social retfærdighed og beskyttelse, ligestilling mellem kvinder og mænd, solidaritet mellem generationerne og beskyttelse af børns rettigheder, jf. artikel 3 i TEU. Ved fastlæggelsen og gennemførelsen af Unionens politikker og aktiviteter skal den tage hensyn til de krav, der er knyttet til fremme af et højt beskæftigelsesniveau, sikring af passende social beskyttelse, bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, et højt niveau for uddannelse og erhvervsuddannelse og beskyttelse af menneskers sundhed, jf. artikel 9 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).
- (3) I overensstemmelse med TEUF har Unionen udarbejdet og gennemført politikinstrumenter til samordning af de økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikkerne. Som led i disse instrumenter udgør retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker »retningslinjerne«, der er fastsat i bilaget til denne afgørelse, sammen med de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Unionens økonomiske politikker, der er fastsat i Rådets henstilling (EU) 2015/1184 ⁽⁴⁾, de integrerede retningslinjer. Disse integrerede retningslinjer skal være retningsgivende for gennemførelsen af politikkerne både i medlemsstaterne og i Unionen, hvilket er udtryk for den indbyrdes afhængighed medlemsstaterne imellem. Det således fremkomne sæt koordinerede europæiske og nationale politikker og reformer skal tilsammen udgøre en passende overordnet sammensætning af bæredygtige økonomiske politikker, beskæftigelsespolitikker og socialpolitikker, hvilket bør afføde positive afsmittende virkninger for arbejdsmarkedene og samfundet generelt, og effektivt reagere på virkningerne af covid-19-pandemien, Ruslands angrebskrig mod Ukraine og de stigende leveomkostninger.

⁽¹⁾ Udtalelse af 18.10.2022 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Udtalelse af 21.9.2022 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽³⁾ Udtalelse af 21.10.2022 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽⁴⁾ Rådets henstilling (EU) 2015/1184 af 14. juli 2015 om overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Den Europæiske Unions økonomiske politikker (EUT L 192 af 18.7.2015, s. 27).

- (4) For at fremme økonomiske og sociale fremskridt, lette den grønne og den digitale omstilling og for at opnå inkluderende, konkurrencedygtige og modstandsdygtige arbejdsmarkeder i Unionen bør medlemsstaterne fremme uddannelse af høj kvalitet, opkvalificering og omskoling samt livslang læring, fremtidsorienteret erhvervsrettet uddannelse og forbedrede karrieremuligheder ved at styrke forbindelserne mellem uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet og anerkende færdigheder, viden og kompetencer, der er erhvervet gennem ikkeformel og uformel læring.
- (5) Retningslinjerne er i overensstemmelse med stabilitets- og vækstpakten, eksisterende EU-lovgivning og forskellige EU-initiativer, herunder Rådets direktiv 2001/55/EF⁽⁵⁾, Rådets henstillinger af 10. marts 2014⁽⁶⁾, 15. februar 2016⁽⁷⁾, 19. december 2016⁽⁸⁾, 15. marts 2018⁽⁹⁾, 22. maj 2018⁽¹⁰⁾, 22. maj 2019⁽¹¹⁾, 8. november 2019⁽¹²⁾, 30. oktober 2020⁽¹³⁾, 24. november 2020⁽¹⁴⁾, 29. november 2021⁽¹⁵⁾ og 16. juni 2022⁽¹⁶⁾, Kommissionens henstilling (EU) 2021/402⁽¹⁷⁾, Rådets henstilling (EU) 2021/1004⁽¹⁸⁾, Rådets resolution af 26. februar 2021⁽¹⁹⁾, Kommissionens meddelelse af 9. december 2021 med titlen »Opbygning af en økonomi, der tjener alle: en handlingsplan for den sociale økonomi«, Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2021/2316⁽²⁰⁾, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2041 af 19. oktober 2022 om passende mindstelønninger i Den Europæiske Union⁽²¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en mere ligelig kønsfordeling blandt ledelsesmedlemmer i børsnoterede selskaber og tilhørende foranstaltninger.
- (6) Det europæiske semester kombinerer de forskellige instrumenter i en overordnet ramme for integreret og multilateral samordning og overvågning af økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker inden for Unionen. Samtidig med at der i det europæiske semester tilstræbes miljømæssig bæredygtighed, produktivitet, retfærdighed og makroøkonomisk stabilitet, integreres principperne fra den europæiske søjle for sociale rettigheder og fra dens overvågningsværktøj, den sociale resultattavle, og der lægges op til et tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter,
-
- ⁽⁵⁾ Rådets direktiv 2001/55/EF af 20. juli 2001 om minimumsstandarder for midlertidig beskyttelse i tilfælde af massetilstrømning af fordrevne personer og om foranstaltninger, der skal fremme en ligelig fordeling mellem medlemsstaterne af indsatsen med hensyn til modtagelsen af disse personer og følgerne heraf (EFT L 212 af 7.8.2001, s. 12).
- ⁽⁶⁾ Rådets henstilling af 10. marts 2014 om en kvalitetsramme for praktikophold (EUT C 88 af 27.3.2014, s. 1).
- ⁽⁷⁾ Rådets henstilling af 15. februar 2016 om integration af langtidsledige på arbejdsmarkedet (EUT C 67 af 20.2.2016, s. 1).
- ⁽⁸⁾ Rådets henstilling af 19. december 2016 om opkvalificeringsforløb: Nye muligheder for voksne (EUT C 484 af 24.12.2016, s. 1).
- ⁽⁹⁾ Rådets henstilling af 15. marts 2018 om en europæisk ramme for effektive lærlinguddannelser af høj kvalitet (EUT C 153 af 2.5.2018, s. 1).
- ⁽¹⁰⁾ Rådets henstilling af 22. maj 2018 om nøglekompetencer for livslang læring (EUT C 189 af 4.6.2018, s. 1).
- ⁽¹¹⁾ Rådets henstilling af 22. maj 2019 om førskoleundervisning og børnepasningsordninger af høj kvalitet (EUT C 189 af 5.6.2019, s. 4).
- ⁽¹²⁾ Rådets henstilling af 8. november 2019 om adgang til social beskyttelse for arbejdstagere og selvstændige (EUT C 387 af 15.11.2019, s. 1).
- ⁽¹³⁾ Rådets henstilling af 30. oktober 2020 om en bro til job — styrkelse af ungdomsgarantien og erstatning af Rådets henstilling af 22. april 2013 om oprettelsen af en ungdomsgaranti (EUT C 372 af 4.11.2020, s. 1).
- ⁽¹⁴⁾ Rådets henstilling af 24. november 2020 om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed (EUT C 417 af 2.12.2020, s. 1).
- ⁽¹⁵⁾ Rådets henstilling af 29. november 2021 om tilgang med blandet læring for inkluderende uddannelse af høj kvalitet på primær- og sekundærtrinnet (EUT C 504 af 14.12.2021, s. 21).
- ⁽¹⁶⁾ Rådets henstilling af 16. juni 2022 om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed (EUT C 243 af 27.6.2022, s. 10), Rådets henstilling af 16. juni 2022 om individuelle læringskonti (EUT C 243 af 27.6.2022, s. 26) og Rådets henstilling af 16. juni 2022 om sikring af en retfærdig omstilling til klimaneutralitet (EUT C 243 af 27.6.2022, s. 35).
- ⁽¹⁷⁾ Kommissionens henstilling (EU) 2021/402 af 4. marts 2021 om en effektiv og aktiv støtte til beskæftigelse efter covid-19-krisen (EASE) (EUT L 80 af 8.3.2021, s. 1).
- ⁽¹⁸⁾ Rådets henstilling (EU) 2021/1004 af 14. juni 2021 om oprettelse af en europæisk børnegaranti (EUT L 223 af 22.6.2021, s. 14).
- ⁽¹⁹⁾ Rådets resolution om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde (2021-2030) (EUT C 66 af 26.2.2021, s. 1).
- ⁽²⁰⁾ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2021/2316 af 22. december 2021 om et europæisk ungdomsår (2022) (EUT L 462 af 28.12.2021, s. 1).
- ⁽²¹⁾ EUT L 275 af 25.10.2022.

civilsamfundet og andre interesserede parter. Det understøtter opfyldelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling. Unionens og medlemsstaternes økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker bør gå hånd i hånd med Europas retfærdige omstilling til en klimaneutral, miljømæssigt bæredygtig og digital økonomi, der forbedrer konkurrenceevnen, sikrer passende arbejdsvilkår, fremmer innovation, social retfærdighed og lige muligheder og opadgående socioøkonomisk konvergens samt tackler uligheder og regionale skævheder.

- (7) Klimaændringer og andre miljørelaterede udfordringer, behovet for at fremskynde energiuafhængigheden, en socialt rimelig og retfærdig grøn omstilling, sikre Europas åbne strategiske autonomi, globalisering, digitalisering, kunstig intelligens, øget hjemmearbejde, platformsøkonomien og demografiske forandringer er i færd med at forvandle de europæiske økonomier og samfund gennemgribende. Unionen og dens medlemsstater skal samarbejde om effektivt og proaktivt at håndtere disse strukturelle udviklinger og tilpasse eksisterende systemer efter behov i anerkendelse af den tætte indbyrdes afhængighed mellem medlemsstaternes økonomier og arbejdsmarkeder og tilknyttede politikker. Dette kræver en koordineret, ambitiøs og effektiv politisk indsats både på EU-plan og nationalt plan og anerkendelse af arbejdsmarkedets parter rolle i overensstemmelse med TEUF og Unionens bestemmelser om økonomisk styring under hensyntagen til den europæiske søjle for sociale rettigheder. En sådan politisk indsats bør omfatte fremme af bæredygtige investeringer, et fornyet tilsagn om reformer i en hensigtsmæssig rækkefølge, som øger en bæredygtig og inkluderende økonomisk vækst, skabelsen af kvalitetsjob, produktiviteten, passende arbejdsvilkår, den sociale og territoriale samhørighed, den opadgående socioøkonomiske konvergens, modstandsdydigheden og udøvelse af finanspolitisk ansvarlighed, med støtte fra eksisterende EU-finansieringsprogrammer, navnlig genopretnings- og resiliensfaciliteten, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 ⁽²²⁾, og Samhørighedsfonden, herunder Den Europæiske Socialfond Plus oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057 ⁽²³⁾ og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1058 ⁽²⁴⁾, samt Fonden for Retfærdig Omstilling, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1056 ⁽²⁵⁾. Den politiske indsats bør kombinere foranstaltninger på udbuds- og efterspørgselssiden, samtidig med at der tages hensyn til deres økonomiske, miljømæssige, beskæftigelsesmæssige og sociale konsekvenser.
- (8) Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen proklamerede den europæiske søjle for sociale rettigheder ⁽²⁶⁾. Den hviler på 20 principper og rettigheder til støtte for velfungerende og retfærdige arbejdsmarkeder og velfærdssystemer, som er struktureret omkring følgende tre kategorier: lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet, rimelige arbejdsvilkår samt social beskyttelse og inklusion. Disse principper og rettigheder er strategisk retningsgivende for Unionen og sikrer, at omstillingen til klimaneutralitet og miljømæssig bæredygtighed, digitalisering og demografiske forandringer er socialt rimelig og retfærdig og bevarer den territoriale samhørighed. Den europæiske søjle for sociale rettigheder fungerer, sammen med den dertilhørende sociale resultattavle, som referenceramme for overvågning af medlemsstaternes resultater på beskæftigelsesområdet og det sociale område, for fremme af reformer på nationalt, regionalt og lokalt plan og for forening af det »sociale område« og »markedet« i nutidens moderne økonomi, herunder ved at fremme den sociale økonomi. Den 4. marts 2021 fremlagde Kommissionen en handlingsplan for gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder (»handlingsplanen«), herunder ambitiøse, men realistiske overordnede mål og supplerende delmål for 2030 inden for beskæftigelse, færdigheder, uddannelse og fattigdomsbekæmpelse samt den reviderede sociale resultattavle.
- (9) Den 8. maj 2021 anerkendte stats- og regeringscheferne på det sociale topmøde i Porto den europæiske søjle for sociale rettigheder som et grundlæggende element i genopretningen, idet de bemærkede, at gennemførelsen heraf vil styrke Unionens indsats i retning af en digital, grøn og retfærdig omstilling og bidrage til at opnå opadgående social og økonomisk konvergens og tackle demografiske udfordringer. De understregede, at den sociale dimension, den sociale dialog og aktiv inddragelse af arbejdsmarkedets parter er afgørende for en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne. De fandt, at handlingsplanen giver nyttig vejledning om gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, herunder inden for beskæftigelse, færdigheder, sundhed og social beskyttelse. De så positivt på Unionens nye overordnede mål for 2030 om beskæftigelse (mindst 78 % af befolkningen i alderen 20-64 år bør

⁽²²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

⁽²³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057 af 24. juni 2021 om oprettelse af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1296/2013 (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 21).

⁽²⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1058 af 24. juni 2021 om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 60).

⁽²⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1056 af 24. juni 2021 om oprettelse af Fonden for Retfærdig Omstilling (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 1).

⁽²⁶⁾ Interinstitutionel proklamation om den europæiske søjle for sociale rettigheder (EUT C 428 af 13.12.2017, s. 10).

være i beskæftigelse), færdigheder (mindst 60 % af alle voksne bør deltage i efteruddannelse hvert år) og nedbringelse af antallet af fattige (med mindst 15 millioner, herunder fem millioner børn) samt den reviderede sociale resultattavle, som vil bidrage til at overvåge fremskridtene hen imod gennemførelsen af principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder som led i den politiske koordineringsramme inden for rammerne af det europæiske semester. Med det sociale Portotilsagn opfordredes medlemsstaterne desuden til at fastsætte ambitiøse nationale mål, der under behørig hensyntagen til hvert enkelt lands udgangsposition bør udgøre et passende bidrag til opfyldelsen af Unionens overordnede mål for 2030. Desuden bemærkede stats- og regeringscheferne i Porto, at i takt med at Europa gradvist kommer videre efter covid-19-pandemien, vil prioriteten være at gå fra at beskytte til at skabe job og forbedre jobkvaliteten, og de understregede, at gennemførelsen af principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder vil være afgørende for at sikre skabelsen af flere og bedre job for alle inden for rammerne af en inklusiv genopretning.

De understregede deres engagement i sammenhold og solidaritet, hvilket også betyder, at der skal sikres lige muligheder for alle, og at ingen lades i stikken. De bekræftede, at de som fastsat i Det Europæiske Råds strategiske dagsorden 2019-2024 er fast besluttet på fortsat at udbygge gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder på EU-plan og nationalt plan under behørig hensyntagen til de respektive beføjelser samt nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet. Endelig understregede de betydningen af nøje at følge, herunder på højeste niveau, de fremskridt, der er gjort hen imod gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og Unionens overordnede mål for 2030.

- (10) Efter den russiske invasion af Ukraine fordømte Det Europæiske Råd i sine konklusioner af 24. februar 2022 Ruslands handlinger, der har til formål at underminere den europæiske og globale sikkerhed og stabilitet, og udtrykte solidaritet med det ukrainske folk og understregede, at dette er en overtrædelse af folkeretten og principperne i De Forenede Nationers pagt. I den nuværende situation er midlertidig beskyttelse i henhold til Rådets gennemførelsesafgørelse (EU) 2022/382 ⁽²⁷⁾ om aktivering af direktiv 2001/55/EF nødvendig i lyset af omfanget af tilstrømningen af flygtninge og fordrevne personer. Dette giver personer, der er fordrevet fra Ukraine, mulighed for at få harmoniserede rettigheder i hele Unionen, der yder et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Ved at deltage på Europas arbejdsmarkeder kan personer, der er fordrevet fra Ukraine, bidrage til at styrke Unionens økonomi og hjælpe med at støtte deres land og folk derhjemme. I fremtiden kan de erhvervede erfaringer og færdigheder bidrage til genopbygningen af Ukraine. For uledsagede børn og teenagere giver midlertidig beskyttelse ret til værgemål og adgang til undervisning og pasning. Medlemsstaterne bør inddrage arbejdsmarkedets parter i udformningen, gennemførelsen og evalueringen af politiske foranstaltninger, der tager sigte på at tackle de udfordringer med hensyn til beskæftigelse og færdigheder, herunder anerkendelsen af kvalifikationer, der følger af Ruslands angrebskrig mod Ukraine. Arbejdsmarkedets parter spiller en central rolle med hensyn til at afbøde virkningerne af krigen med hensyn til at bevare beskæftigelse og produktion.
- (11) Reformer af arbejdsmarkedet, herunder nationale lønfastsættelsesmekanismer, bør respektere national praksis for social dialog og arbejdsmarkedets parter uafhængighed med henblik på at sikre rimelige lønninger, der muliggør en anstændig levestandard og bæredygtig vækst og opadgående socioøkonomisk konvergens. De bør give de nødvendige muligheder for en bred hensyntagen til socioøkonomiske faktorer, herunder forbedringer inden for bæredygtighed, konkurrenceevne, innovation, skabelsen af kvalitetsjob, arbejdsvilkår, fattigdom blandt personer i arbejde, uddannelse, erhvervsuddannelse og færdigheder, folkesundhed og social inklusion samt realindkomst. I denne henseende støtter genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde medlemsstaterne i at gennemføre reformer og investeringer, der er i tråd med Unionens prioriteter, og gøre de europæiske økonomier og samfund mere bæredygtige, modstandsdygtige og bedre forberedte på den grønne og den digitale omstilling efter covid-19-pandemien. Ruslands angrebskrig mod Ukraine har yderligere forværret de allerede eksisterende socioøkonomiske udfordringer som følge af covid-19-pandemien. Medlemsstaterne og Unionen bør fortsat sikre, at de sociale, beskæftigelsesmæssige og økonomiske virkninger afbødes, og at omstillingen er socialt rimelig og retfærdig, også i lyset af at øget åben strategisk autonomi og en fremskyndet grøn omstilling vil bidrage til at mindske afhængigheden af import af energi og andre strategiske produkter og teknologier, navnlig fra Rusland. Det er af afgørende betydning at styrke modstandsdygtigheden og indsatsen hen imod et inkluderende og modstandsdygtigt samfund, hvor borgerne beskyttes og har mulighed for selv at foregribe og håndtere forandringer, og hvor de aktivt kan deltage i samfundet og økonomien.

⁽²⁷⁾ Rådets gennemførelsesafgørelse (EU) 2022/382 af 4. marts 2022 om konstatering af massetilstrømning af fordrevne personer fra Ukraine som omhandlet i artikel 5 i direktiv 2001/55/EF og deraf følgende indførelse af midlertidig beskyttelse (EUT L 71 af 4.3.2022, s. 1).

Der er behov for et sammenhængende sæt aktive arbejdsmarkedspolitikker bestående af midlertidige ansættelses- og omstillingsincitament, færdighedspolitikker og forbedrede arbejdsformidlinger for at støtte arbejdsmarkeds-overgange, også i lyset af den grønne og den digitale omstilling, som fremhævet i Kommissionens henstilling (EU) 2021/402 og Rådets henstilling af 16. juni 2022 om sikring af en retfærdig omstilling til klimaneutralitet. Anstændige arbejdsvilkår, herunder sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, og arbejdstageres fysiske og mentale sundhed bør fremmes.

- (12) Alle former for forskelsbehandling bør bekæmpes, ligestilling mellem kønnene bør sikres, og unges beskæftigelse bør støttes. Der bør sikres lige adgang og muligheder for alle, og fattigdom og social udstødelse, særlig blandt børn, personer med handicap og romaer, bør reduceres, navnlig ved at sikre velfungerende arbejdsmarkeder og passende og inklusive sociale beskyttelsessystemer, jf. Rådets henstilling af 8. november 2019, og ved at fjerne hindringer for inkluderende og fremtidsorienteret uddannelse, erhvervsuddannelse, livslang læring og arbejdsmarkedsdeltagelse, herunder gennem investeringer i førskoleundervisning og børnepasning — i overensstemmelse med den europæiske børnegaranti — og i digitale og grønne færdigheder. Rettidig og lige adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje og økonomisk overkommelige sundhedsydelser, herunder forebyggelse og fremme af sundhedspleje, er især relevant, også i lyset af covid-19-pandemien, der begyndte i 2020, og i en kontekst med aldrende samfund. Potentialet hos personer med handicap til at bidrage til økonomisk vækst og social udvikling bør i højere grad udnyttes. I takt med at nye økonomiske modeller og forretningsmodeller vinder indpas på arbejdspladser i hele Unionen, er også ansættelsesforholdene under forandring. Medlemsstaterne bør sikre, at ansættelsesforhold, der opstår som følge af nye arbejdsformer, bevarer og styrker Europas sociale model.
- (13) De integrerede retningslinjer bør tjene som grundlag for landespecifikke henstillinger, som Rådet eventuelt måtte rette til medlemsstaterne. Medlemsstaterne skal fuldt ud gøre brug af deres REACT-EU-midler, der blev indført ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/2221 ⁽²⁸⁾, som styrker fondene under samhørighedspolitikken for 2014-2020 og Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD) indtil 2023. På grund af den aktuelle krise i Ukraine er forordning (EU) 2020/2221 blevet yderligere suppleret med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/562 ⁽²⁹⁾ samt med en yderligere ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 ⁽³⁰⁾ vedrørende øget forfinansiering til REACT-EU og med en ny enhedsomkostning med henblik på at bidrage til at fremskynde integrationen af personer, der forlader Ukraine og kommer til Unionen, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/613 ⁽³¹⁾.

I programmeringsperioden 2021-2027 bør medlemsstaterne gøre fuld brug af Den Europæiske Socialfond Plus, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, genopretnings- og resiliensfaciliteten, og andre EU-fonde, herunder Fonden for Retfærdig Omstilling, og InvestEU, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/523 ⁽³²⁾, for at fremme beskæftigelse af høj kvalitet og sociale investeringer, for at bekæmpe fattigdom og social udstødelse, for at bekæmpe forskelsbehandling, for at sikre tilgængelighed og for at fremme opkvalificerings- og omskolingsmuligheder for arbejdsstyrken, livslang læring og uddannelse af høj kvalitet for alle, herunder digitale færdigheder, med henblik på at ruste dem med den viden og de kvalifikationer, der er nødvendige i en digital og grøn økonomi. Medlemsstaterne skal også gøre også fuld brug af den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen

⁽²⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/2221 af 23. december 2020 om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 for så vidt angår supplerende midler og gennemførelsesordninger med henblik på at yde bistand til fremme af kriseafhjælpning i forbindelse med covid-19-pandemien og dens sociale konsekvenser og til forberedelse af en grøn, digital og modstandsdygtig genopretning af økonomien (REACT-EU) (EUT L 437 af 28.12.2020, s. 30).

⁽²⁹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/562 af 6. april 2022 om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 og (EU) nr. 223/2014 for så vidt angår samhørighedsaktionen for flygtninge i Europa (CARE) (EUT L 109 af 8.4.2022, s. 1).

⁽³⁰⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiell støtte til grænseforvaltning og visumpolitik (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159).

⁽³¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/613 af 12. april 2022 om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 og (EU) nr. 223/2014 for så vidt angår øget forfinansiering fra REACT-EU-midlerne og fastsættelsen af en enhedsomkostning (EUT L 115 af 13.4.2022, s. 38).

⁽³²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/523 af 24. marts 2021 om oprettelse af InvestEU-programmet og om ændring af forordning (EU) 2015/1017 (EUT L 107 af 26.3.2021, s. 30).

for Afskedigede Arbejdstagere, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/691 ⁽³³⁾, til at støtte arbejdstagere, der afskediges som følge af større omstruktureringer såsom covid-19-pandemien, og socioøkonomiske ændringer, som kan tilskrives mere globale tendenser og teknologiske og miljømæssige forandringer. Selv om de integrerede retningslinjer er rettet til medlemsstaterne og Unionen, bør de gennemføres i partnerskab med alle nationale, regionale og lokale myndigheder og i tæt samarbejde med parlamenter samt med arbejdsmarkedets parter og repræsentanter for civilsamfundet.

(14) Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse skal overvåge, hvordan de relevante politikker gennemføres i lyset af retningslinjerne for beskæftigelsespolitikkerne i overensstemmelse med deres respektive traktatbaserede mandater. Disse udvalg og andre af Rådets forberedende organer, der er involveret i samordningen af de økonomiske og sociale politikker, skal arbejde tæt sammen. Den politiske dialog mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen bør opretholdes, navnlig hvad angår retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker.

(15) Udvalget for Social Beskyttelse blev hørt —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Herved vedtages retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker («retningslinjerne»), jf. bilaget. Retningslinjerne udgør en del af de integrerede retningslinjer.

Artikel 2

Medlemsstaterne tager hensyn til retningslinjerne, når de fastlægger deres beskæftigelsespolitikker og reformprogrammer, som indberettes i overensstemmelse med artikel 148, stk. 3, i TEUF.

Artikel 3

Denne afgørelse er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 21. november 2022.

På Rådets vegne
Z. NEKULA
Formand

⁽³³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/691 af 28. april 2021 om Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen for Afskedigede Arbejdstagere (EGF) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1309/2013 (EUT L 153 af 3.5.2021, s. 48).

BILAG

Retningslinje 5: Skabe øget efterspørgsel efter arbejdskraft

Medlemsstaterne bør aktivt fremme en bæredygtig social markedsøkonomi samt fremme og støtte investeringer i skabelsen af job af høj kvalitet, også ved at udnytte det potentiale, der er forbundet med den digitale og grønne omstilling, i lyset af Unionens overordnede mål for 2030 for beskæftigelse. Med henblik herpå bør de mindske de hindringer for nyansættelse, som virksomheder møder, fremme ansvarligt entreprenørskab og reel selvstændig erhvervsvirksomhed samt navnlig støtte oprettelsen af og væksten i mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder, herunder gennem adgang til finansiering. Medlemsstaterne bør aktivt fremme udviklingen af og udnytte den sociale økonomis fulde potentiale, fremme social innovation og sociale virksomheder samt tilskynde til de forretningsmodeller, der skaber jobmuligheder af høj kvalitet og sociale fordele, særligt på lokalt plan, navnlig i den cirkulære økonomi og i de områder, der er mest berørt af omstillingen til en grøn økonomi på grund af deres sektorspecialisering.

Efter covid-19-pandemien bør veludformede arbejdsfordelingsordninger og lignende ordninger også fremme og støtte omstruktureringsprocesser ud over at bevare beskæftigelsen, når det er relevant, og bidrage til moderniseringen af økonomien, herunder gennem udvikling af relaterede færdigheder. Veludformede ansættelses- og omstillingsincitamenter og opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger bør tages i betragtning for at støtte jobskabelse og omstillinger gennem hele arbejdslivet og afhjælpe manglen på arbejdskraft og færdigheder, også i lyset af den digitale og grønne omstilling, demografiske forandringer samt virkningerne af Ruslands angrebskrig mod Ukraine.

Beskatningen bør flyttes fra arbejdskraftbeskatning til andre beskatningskilder, der i højere grad støtter beskæftigelse og inklusiv vækst, og som samtidig er i overensstemmelse med klima- og miljømål, under hensyntagen til skattesystemets omfordelende virkning og dets indvirkning på kvinders arbejdsmarkedsdeltagelse, samtidig med at der værnes om indtægterne til passende social beskyttelse og væksthæmmende udgifter.

Medlemsstaterne, herunder dem, der har en lovbestemt mindsteløn, bør fremme kollektiv overenskomstforhandlinger med henblik på lønfastsættelse og sikre en reel inddragelse af arbejdsmarkedets parter på en gennemsigtig og forudsigelig måde, således at lønningerne kan justeres tilstrækkeligt i forhold til udviklingen i produktivitet og således, at der sikres rimelige lønninger, der muliggør en anstændig levestandard, idet der lægges særlig vægt på de lavere og mellemste indkomstgrupper med henblik på at styrke en opadgående socioøkonomisk konvergens. Lønfastsættelsesmekanismerne bør tage hensyn til socioøkonomiske forhold, herunder vækst i beskæftigelsen, konkurrenceevne og regional og sektoriel udvikling. Medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter bør i respekt for den nationale praksis og for arbejdsmarkedets parter uafhængighed sikre, at alle arbejdstagere har passende lønninger ved direkte eller indirekte at drage fordel af kollektive overenskomster eller passende lovbestemte mindstelønninger, idet der tages hensyn til den deraf følgende indvirkning på konkurrenceevne, jobskabelse og fattigdom blandt personer i arbejde.

Retningslinje 6: Styrke udbuddet af arbejdskraft og forbedre adgangen til beskæftigelse og erhvervelse af færdigheder og kompetencer gennem hele livet

I forbindelse med den digitale og grønne omstilling, de demografiske forandringer og Ruslands angrebskrig mod Ukraine bør medlemsstaterne fremme bæredygtighed, produktivitet, beskæftigelsesegnethed og menneskelig kapital, der støtter erhvervelse af færdigheder og kompetencer gennem hele livet, og som imødekommer de aktuelle og fremtidige behov på arbejdsmarkedet i lyset af Unionens overordnede mål for 2030 for færdigheder. Medlemsstaterne bør også modernisere og investere i deres uddannelsessystemer for at tilbyde inkluderende uddannelse af høj kvalitet, herunder erhvervsuddannelse, adgang til digital læring, sprogundervisning (f.eks. for flygtninge, herunder fra Ukraine) og erhvervelse af entreprenørskabsfærdigheder. Medlemsstaterne bør arbejde sammen med arbejdsmarkedets parter, uddannelsesudbydere, virksomheder og andre interessenter for at afhjælpe strukturelle svagheder i deres uddannelsessystemer og forbedre deres kvalitet og arbejdsmarkedsrelevans også med henblik på at muliggøre miljømæssig og digital omstilling, adressere eksisterende mismatch mellem udbudte og efterspurgte færdigheder og forhindre, at der opstår nye mangler, navnlig med hensyn til aktiviteter vedrørende REPowerEU, f.eks. udbredelse af vedvarende energi eller renovering af bygninger.

Der bør lægges særlig vægt på udfordringer for lærerfaget, herunder ved at investere i lærernes og andre underviseres digitale færdigheder. Uddannelsessystemerne bør udstyre alle lærende med de vigtigste kompetencer, herunder grundlæggende og digitale færdigheder samt tværgående færdigheder, for at skabe grundlag for tilpasningsevne og modstandsdygtighed gennem hele livet, og samtidig sikre, at lærerne er parate til at fremme disse kompetencer hos de lærende. Medlemsstaterne bør støtte voksne i den erhvervsaktive alder i at få adgang til uddannelse og øge den enkeltes incitament og motivation til at søge uddannelse, herunder, når det er relevant, gennem en individuel ret til uddannelse, f.eks. en individuel læringskonto, og sikre, at den kan overføres ved erhvervsskift, samt gennem et pålideligt system til

vurdering af uddannelseskvalitet. Medlemsstaterne bør undersøge anvendelsen af mikroeksamensbeviser til at støtte livslang læring og beskæftigelsesegnethed. De bør sætte alle i stand til at foregribe og bedre tilpasse sig arbejdsmarkedets behov, navnlig gennem løbende opkvalificering og omskoling og integreret vejledning og rådgivning, med henblik på at støtte fair og retfærdige omstillinger for alle, idet de sociale resultater styrkes, manglen på arbejdskraft og mismatch mellem udbudte og efterspurgte færdigheder og kompetencer afhjælpes, økonomiens generelle modstandsdygtighed over for chok forbedres, og potentielle justeringer gøres lettere.

Medlemsstaterne bør fremme lige muligheder for alle ved at afhjælpe uligheder i uddannelsessystemerne. Navnlig bør børn have adgang til økonomisk overkommelig førskoleundervisning og børnepasning af høj kvalitet i overensstemmelse med den europæiske børnegaranti. Medlemsstaterne bør højne det generelle uddannelsesniveau, nedbringe antallet af unge, der forlader skolen for tidligt, støtte adgangen til uddannelse for børn fra dårligt stillede grupper og fjerntliggende områder, øge erhvervsuddannelsernes (VET's) tiltrækningskraft, støtte adgangen til og gennemførelsen af videregående uddannelser, lette overgangen fra uddannelse til beskæftigelse for unge gennem praktikophold og lærlingeuddannelser af høj kvalitet samt øge voksnes deltagelse i efter- og videreuddannelse, navnlig blandt lærende fra ugunstigt stillede miljøer og de lavest kvalificerede. Idet medlemsstaterne tager hensyn til de nye krav i digitale, grønne og aldrende samfund, bør de styrke arbejdsbaseret læring i deres VET-systemer, herunder ved hjælp af effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet, og øge antallet af personer med en afsluttende eksamen inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) både i VET-systemer og på videregående uddannelser, navnlig antallet af kvinder. Derudover bør medlemsstaterne øge de videregående uddannelsers og, hvor det er relevant, forskningens relevans for arbejdsmarkedet, forbedre færdigheds- overvågning og -prognostisering, gøre færdighederne mere synlige og kvalifikationer sammenlignelige, herunder de færdigheder og kvalifikationer, der er tilegnet i udlandet, og øge mulighederne for at få anerkendt og valideret færdigheder og kompetencer, der er erhvervet uden for det formelle uddannelsessystem, herunder for flygtninge og personer med midlertidig beskyttelsesstatus. De bør opgradere og udvide udbuddet og udnyttelsen af fleksibel erhvervsrettet efter- og videreuddannelse. Medlemsstaterne bør også hjælpe lavtuddannede voksne til at opretholde eller udvikle deres langsigtede beskæftigelsesegnethed ved at øge adgangen til og udnyttelsen af læringsmuligheder af høj kvalitet ved hjælp af gennemførelsen af Rådets henstilling af 19. december 2016 om opkvalificeringsforløb, herunder en vurdering af færdigheder, et tilbud om uddannelse, der matcher mulighederne på arbejdsmarkedet, samt validering og anerkendelse af de erhvervede færdigheder.

Medlemsstaterne bør give arbejdsløse og inaktive personer effektiv, rettidig, koordineret og skræddersyet bistand i form af støtte til jobsøgning, uddannelse og omskoling og adgang til andre støttetjenester, idet der tages særlig hensyn til sårbare grupper og personer, der er særligt berørt af den grønne og den digitale omstilling og chok på arbejdsmarkedet. Samlede strategier, der omfatter tilbundsående individuelle vurderinger af arbejdsløse, bør tilstræbes snarest muligt og senest efter 18 måneders arbejdsløshed med henblik på at forebygge og væsentligt nedbringe langtidsledigheden og den strukturelle arbejdsløshed. Ungdomsarbejdsløsheden og problemet med unge, som hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse (NEET), bør fortsat behandles gennem forebyggelse af, at unge forlader uddannelsessystemet tidligt, og strukturel forbedring af overgangen fra skole til arbejdsliv, herunder gennem fuld gennemførelse af den styrkede ungdomsgaranti, hvilket samtidig bør understøtte unges muligheder for beskæftigelse af høj kvalitet under genopretningen efter pandemien. Desuden bør medlemsstaterne navnlig øge indsatsen for at fremhæve, hvordan den grønne og den digitale omstilling giver et fornyet fremtidsperspektiv og muligheder for at imødegå pandemiens negative indvirkning på unge.

Medlemsstaterne bør sigte mod at fjerne hindringer for og manglende incitament til arbejdsmarkedsdeltagelse og skabe incitamenter hertil, navnlig for personer med lav indkomst, sekundære forsørgere (ofte kvinder) og de personer, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet, herunder personer med migrantbaggrund og marginaliserede romaer. I betragtning af den store mangel på arbejdskraft inden for visse erhverv og sektorer bør medlemsstaterne bidrage til at fremme udbuddet af arbejdskraft, navnlig ved at fremme passende lønninger og anstændige arbejdsvilkår samt effektive aktive arbejdsmarkedspolitikker, under hensyntagen til arbejdsmarkedets parter rolle. Medlemsstaterne bør også støtte et arbejdsmiljø, der er tilpasset personer med handicap, herunder gennem målrettede finansielle støttetiltag og tjenesteydelser, som sætter personer med handicap i stand til at deltage på arbejdsmarkedet og i samfundet.

Forskellen i mænds og kvinders beskæftigelsesfrekvens og løngabet mellem mænd og kvinder samt kønsstereotyper bør tackles. Medlemsstaterne bør sikre ligestilling mellem kønnene og øget arbejdsmarkedsdeltagelse blandt kvinder, herunder ved at sikre lige muligheder og karriereudvikling og fjerne hindringer for deltagelse i lederskab på alle niveauer af beslutningstagningen og ved at bekæmpe vold og chikane i arbejdslivet, som er et problem, der primært rammer kvinder. Der bør sikres lige løn for samme arbejde eller arbejde af samme værdi samt løngennemsigtighed. Forening af arbejds-

familie- og privatliv for både kvinder og mænd bør fremmes, navnlig gennem adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje, førskoleundervisning og børnepasning af høj kvalitet. Medlemsstaterne bør sikre, at forældre og andre med omsorgsforpligtelser gives mulighed for at benytte sig af passende familieorlovsordninger og fleksible arbejdsordninger med henblik på at forene arbejds-, familie- og privatliv, og bør fremme en afbalanceret udnyttelse af disse rettigheder mellem forældrene.

Retningslinje 7: Forbedre arbejdsmarkedernes funktion og effektiviteten af den sociale dialog

For at drage fordel af en dynamisk og produktiv arbejdsstyrke samt nye arbejdsmønstre og forretningsmodeller bør medlemsstaterne arbejde sammen med arbejdsmarkedets parter om at sikre fair, gennemsigtige og forudsigelige arbejdsvilkår og samtidig sikre balance mellem rettigheder og forpligtelser. De bør mindske og forhindre segmentering på arbejdsmarkedet, bekæmpe sort arbejde og proformaselvstændig beskæftigelse og fremme overgangen til tidsubegrænsede ansættelsesforhold. Jobbeskyttelsesregler, arbejdsret og institutioner bør alle sikre både passende rammer for rekruttering og den nødvendige fleksibilitet til arbejdsgiverne, så de hurtigt kan tilpasse sig ændringer i den økonomiske kontekst, samtidig med at arbejdstagerrettighederne beskyttes, og der sikres social beskyttelse, et passende sikkerhedsniveau og sunde, sikre og veltilpassede arbejdsmiljøer for arbejdstagerne. Fremme af anvendelsen af fleksible arbejdsordninger, f.eks. hjemmearbejde, kan bidrage til højere beskæftigelsesniveauer og mere inklusive arbejdsmarkeder på baggrund af situationen efter pandemien. Samtidig er det vigtigt at sikre, at arbejdstagernes rettigheder med hensyn til arbejdstid, arbejdsvilkår, mental sundhed på arbejdspladsen og balance mellem arbejdsliv og privatliv respekteres. Ansættelsesforhold, der fører til usikre arbejdsvilkår, bør hindres, herunder for platformsarbejders vedkommende, især for lavtuddannede, og ved at bekæmpe misbrug af atypiske kontrakter. Der bør sikres adgang til effektiv og upartisk tvistbilæggelse og ret til genoprejsning, herunder passende erstatning, hvor det er relevant, i tilfælde af uberettiget afskedigelse.

Politikkerne bør sigte mod at forbedre og støtte deltagelse i og matchning på arbejdsmarkedet samt erhvervsskift, herunder i ugunstigt stillede regioner. Medlemsstaterne bør effektivt aktivere og støtte personer, der kan deltage på arbejdsmarkedet, navnlig sårbare grupper som f.eks. lavtuddannede, personer med handicap, personer med migrantbaggrund, herunder personer med midlertidig beskyttelsesstatus, og marginaliserede romaer. Medlemsstaterne bør styrke rækkevidden og effektiviteten af de aktive arbejdsmarkedspolitikker ved at øge deres målrettethed, rækkevidde og dækning og ved at skabe en bedre sammenkædning med sociale tjenesteydelser, uddannelse og indkomststøtte til de arbejdsløse, mens de søger arbejde, og med udgangspunkt i deres rettigheder og forpligtelser. Medlemsstaterne bør øge de offentlige arbejdsformidlingers kapacitet til at yde rettidig og skræddersyet bistand til jobsøgende, imødekomme nuværende og fremtidige behov på arbejdsmarkedet og gennemføre resultatbaseret forvaltning, der også understøttes via digitalisering.

Medlemsstaterne bør give de arbejdsløse passende arbejdsløshedsunderstøttelse af en rimelig varighed i overensstemmelse med deres bidrag og de nationale regler for støtteberettigelse. Arbejdsløshedsunderstøttelse bør ikke forhindre en hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet og bør være ledsaget af aktive arbejdsmarkedspolitikker.

Mobiliteten blandt lærende og arbejdstagere bør støttes i passende grad ud fra en målsætning om at forbedre deres færdigheder og beskæftigelsesegnetheden og fuldt ud at udnytte potentialet på det europæiske arbejdsmarked, samtidig med at der sikres fair vilkår for alle med aktiviteter på tværs af grænser, og der sker en intensivering af det administrative samarbejde mellem de nationale forvaltninger med hensyn til mobile arbejdstagere med støtte fra Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed. Der bør ydes støtte til mobiliteten for arbejdstagere i kritiske erhverv og for grænsearbejdere, sæsonarbejdere og udstationerede arbejdstagere i tilfælde af midlertidige grænselukninger, der udløses af folkesundhedsmæssige hensyn.

Medlemsstaterne bør også bestræbe sig på at skabe passende betingelser for nye former for arbejde og udnytte deres jobskabelsespotentiale, samtidig med at det sikres, at de er i overensstemmelse med eksisterende sociale og arbejdsmarkedsretlige rettigheder. Medlemsstaterne bør således yde rådgivning og vejledning om de rettigheder og forpligtelser, der gælder i forbindelse med atypiske kontrakter og nye former for arbejde, f.eks. arbejde via digitale platforme. I den forbindelse kan arbejdsmarkedets parter spille en afgørende rolle, og medlemsstaterne bør støtte dem i at nå ud til og repræsentere mennesker i atypisk arbejde og platformsarbejde. Medlemsstaterne bør også overveje at yde støtte til håndhævelse — f.eks. retningslinjer eller særlige kurser for arbejdstilsyn — vedrørende de udfordringer, der opstår som følge af nye former for tilrettelæggelse af arbejdet, som f.eks. algoritmisk ledelse, dataovervågning og permanent eller halvpermanent hjemmearbejde.

Medlemsstaterne bør med udgangspunkt i deres eksisterende nationale praksis og med henblik på at opnå en mere effektiv social dialog og bedre socioøkonomiske resultater, også i krisesituationer, som det er tilfældet med Ruslands angrebskrig mod Ukraine og stigende leveomkostninger sikre en rettidig og meningsfuld inddragelse af arbejdsmarkedets parter i udformningen og gennemførelsen af beskæftigelsesmæssige, sociale og, hvis det er relevant, økonomiske reformer og politikker, herunder ved at yde støtte til øget kapacitet hos arbejdsmarkedets parter. Medlemsstaterne bør fremme social dialog og kollektive forhandlinger. Arbejdsmarkedets parter bør tilskyndes til at forhandle og indgå kollektive overenskomster på områder, der er relevante for dem, i fuld respekt for deres uafhængighed og retten til kollektive skridt.

Hvor det er relevant, bør medlemsstaterne med udgangspunkt i deres eksisterende nationale praksis tage hensyn til relevante civilsamfundsorganisationers erfaringer med beskæftigelse og sociale spørgsmål.

Retningslinje 8: Fremme lige muligheder for alle, støtte social inklusion og bekæmpe fattigdom

Medlemsstaterne bør fremme rummelige arbejdsmarkeder, der er åbne for alle, ved at iværksætte effektive foranstaltninger til bekæmpelse af alle former for forskelsbehandling og fremme af lige muligheder for alle, navnlig for grupper, der er underrepræsenterede på arbejdsmarkedet, idet de lægger behørig vægt på den regionale og territoriale dimension. De bør sikre ligebehandling med hensyn til beskæftigelse, social beskyttelse, sundhedspleje, børnepasning, langtidspleje, uddannelse og adgang til varer og tjenesteydelser, herunder bolig, uanset køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Medlemsstaterne bør modernisere de sociale beskyttelsessystemer for at yde tilstrækkelig, effektiv, virkningsfuld og bæredygtig social beskyttelse for alle igennem alle faser af livet, idet social inklusion og opadgående social mobilitet fremmes, der gives incitament til at deltage på arbejdsmarkedet, sociale investeringer støttes, fattigdom og social udstødelse bekæmpes, og uligheder afhjælpes, herunder gennem udformningen af deres skatte- og socialsikringssystemer og ved at vurdere politikernes fordelingsmæssige virkning. En supplerende af de universelle strategier med målrettede strategier vil forbedre effektiviteten af de sociale beskyttelsessystemer. Moderniseringen af de sociale beskyttelsessystemer bør også sigte mod at forbedre deres modstandsdygtighed over for mange forskellige udfordringer. Der bør lægges særlig vægt på de mest sårbare husstande, der berøres af den grønne og den digitale omstilling og af stigende leveomkostninger.

Medlemsstaterne bør udvikle og integrere de tre områder af aktiv inklusion: tilstrækkelig indkomststøtte, rummelige arbejdsmarkeder og adgang til støttetjenester af høj kvalitet for at opfylde individuelle behov. De sociale beskyttelsessystemer bør sikre tilstrækkelige mindeindkomstydelse for alle, som ikke har tilstrækkelige ressourcer, og fremme social inklusion ved at støtte og tilskynde mennesker til at deltage aktivt på arbejdsmarkedet og i samfundet, herunder ved hjælp af målrettet levering af sociale tjenesteydelser.

Et udbud af tjenesteydelser af høj kvalitet, der er økonomisk overkommelige og tilgængelige, såsom førskoleundervisning og børnepasning, skolefritidsordning, uddannelse, bolig samt sundheds- og langtidspleje, er en nødvendig forudsætning for at sikre lige muligheder. Der bør lægges særlig vægt på at bekæmpe fattigdom og social udstødelse, herunder fattigdom blandt personer i arbejde, i overensstemmelse med Unionens overordnede mål for 2030 for fattigdomsbekæmpelse. Navnlig bør børnefattigdom og social udstødelse imødegås ved hjælp af omfattende og integrerede foranstaltninger, herunder gennem fuld gennemførelse af den europæiske børnegaranti.

Medlemsstaterne bør sikre, at alle, herunder børn, har adgang til grundlæggende tjenesteydelser af god kvalitet. Medlemsstaterne bør sikre, at trængende og udsatte mennesker gives adgang til passende sociale boliger eller tilstrækkelig boligstøtte. De bør sikre en ren og retfærdig energiomstilling og imødegå energifattigdom som en stadig vigtigere form for fattigdom som følge af stigende energipriser, delvis knyttet til Ruslands angrebskrig mod Ukraine, herunder, hvor det er relevant, gennem målrettede midlertidige indkomststøtteforanstaltninger eller ved at tilpasse eksisterende støtteforanstaltninger. Der bør også gennemføres inklusive politikker for renovering af boliger. Der bør tages hensyn til de særlige behov, herunder for tilgængelighed, som personer med handicap har i forbindelse med disse tjenesteydelser. Hjemløshed bør bekæmpes målrettet. Medlemsstaterne bør sikre rettidig adgang til forebyggende og helbredende sundhedspleje og langtidspleje til overkommelige priser og af god kvalitet, samtidig med at de sikrer bæredygtighed på lang sigt.

I overensstemmelse med aktiveringen af Rådets direktiv 2001/55/EF ⁽¹⁾ bør medlemsstaterne tilbyde et passende beskyttelsesniveau for fordrevne personer fra Ukraine. For så vidt angår uledsagede mindreårige bør medlemsstaterne gennemføre de nødvendige foranstaltninger. Børn bør sikres adgang til førskoleundervisning og børnepasning og væsentlige tjenester i overensstemmelse med den europæiske børnegaranti.

I betragtning af den stigende levealder og de demografiske forandringer bør medlemsstaterne sikre pensionssystemernes tilstrækkelighed og bæredygtighed for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende og samtidig sikre, at kvinder og mænd har lige muligheder for at få og optjene pensionsrettigheder, herunder gennem tillægsordninger, der sikrer en tilstrækkelig indkomst i alderdommen. Pensionsreformer bør understøttes af politikker, som har til formål at mindske forskellen mellem mænd og kvinder med hensyn til pensioner, og foranstaltninger til forlængelse af arbejdslivet, som f.eks. forhøjelse af den reelle pensionsalder, navnlig ved at lette ældres deltagelse på arbejdsmarkedet, og bør udarbejdes inden for rammerne af strategier for aktiv aldring. Medlemsstaterne bør etablere en konstruktiv dialog med arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter og muliggøre en passende indfasning af reformerne.

⁽¹⁾ Rådets direktiv 2001/55/EF af 20. juli 2001 om minimumsstandarder for midlertidig beskyttelse i tilfælde af massetilstrømning af fordrevne personer og om foranstaltninger, der skal fremme en ligelig fordeling mellem medlemsstaterne af indsatsen med hensyn til modtagelsen af disse personer og følgerne heraf (EFT L 212 af 7.8.2001, s. 12).